

SCHEIBER HUGÓ (1873-1950)

Táncolók, 1932 körül | *Dancers, around 1932*

Gouache, papír | Gouache on paper, 66,5 x 52,5 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Scheiber H.

Kezdő ár | Starting price: 7 500 000 Ft / 21 429 EUR
Becsérték: 14 000 000 – 18 000 000 Ft
Estimate: 40 000 – 51 429 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

- egykor Dr. Neményi Bertalan,
- majd Eisenberger Jenő (Bécs) gyűjteményében

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA | PRESUMABLY EXHIBITED:

- Prima Mostra Nazionale d'Arte Futurista, Roma, Palazzo del Sindacato Ingegneri, Piazza Adriana, 1933. október 28. – november 4.

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:

- Glanzlichter aus einem Jahrhundert – Biedermeier bis Jugendstil in Österreich – Ungarn aus der Sammlung Eisenberger, Wien, Erzbischöfliches Dom- und Diözesanmuseum, 2000. szeptember 2. – december 2., 73.o.
- Száz év ragyogás. Osztrák-Magyar festészeti kiállítás. Eisenberger Jenő gyűjteménye – Bécs, Budapest, Károlyi Palota Kulturális Központ, 2001. június 15. – augusztus 30., 20.o. (kat.: 66. *Táncolók*)
- Lust auf Kunst. Die Sammlung Jenő Eisenberger – Stimmungsimpressionismus, Jugendstil, Moderne, Wien, Historischen Museums der Stadt Wien, 2002. október 24. – 2003. március 2., 211.o. (kat.: 7.1.12.)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

- Haulisch Lenke: Scheiber Hugó, Budapest, Serpent Kiadó, 1995 (104. kép)
- Die Sammlung Eisenberger, Hrsg. G. Tobias Natter, Wien, 1998, 179.o. (*Tanzende*)
- Molnos Péter: Scheiber Hugó, Budapest, Kossuth Kiadó – MNG, 2015, 56.o. (40. kép)
- Molnos Péter: Scheiber Hugó, Festészet a jazz ritmusában, Budapest, Kieselbach Galéria, 2014, 159.o.

„A magyar Scheiber Hugó korunk egyik legnagyobb festője”

(F. T. Marinetti, 1933)

Filippo Tommaso Marinetti a futurizmus egyik élharcosa, az 1930-as évek első felében több alkalommal is járt Budapesten. Előadásokat tartott, partikon vett részt, csillogott a korabeli celebvilágban. „Marinetti zömök fekete alakjára jól emlékeznek nálunk Budapesten is. A harmincas évek elején az Akadémia meghívására nálunk járt és bent a pódiumon szavalta el »Drinapoly bombázása« című híres – egyesek szerint hírhedt – versét, amelyben az ágyúdörgés, gépfegyver kattogás, a »hurrá« csatakiáltások és más hangutánzó zajok váltogatták egymást” – írta 1944-ben az *Új Idők* Marinetti halálhírét közlő cikkében. Scheiber Hugó egyik legnagyobb külföldi sikere pedig épp a futurista vezérrel történt termékeny félreértés következményeként jött létre, 1933 utóján. Marinetti harmadik budapesti útja során, egy kocktélpartin ismerkedett meg Scheiberrel személyesen, de műveivel már jóval korábban is találkozhatott a *Der Sturm* folyóiratban közölt reprodukciókon és a Sturm Galéria húszas évekbeli berlini kiállításain. A találkozót római kiállításra való meghívás követte augusztusban, mely a nyomorúságos anyagi körülmények között élő Scheibert rendkívül nehéz helyzetbe sodorta. A művész a zsidó hitközséghez fordult segítségért, amely végül biztosította számára az utazás költségeit. Scheiber

1. Gino Severini: Táncosok a La Pigalle-ban, 1912

2. Gino Severini: Táncosnő, 1912

magával vitt huszonnégy képe külön termet kapott a római futurista tárlaton; a megnyitó alkalmával Marinetti *Az olasz és a magyar futurizmus* címmel előadást tartott, melyben Scheibert a mozgalom magyar vezéréként mutatta be a közönségnek. A római újságok mellett a hazai lapok is terjedelmes beszámolókat közöltek az eseményről, Scheiber Rómában bemutatott műveiből pedig Marinetti nyolcat visszatartott az állandó futurista galéria számára. Mindezt Scheiber hatalmas nemzetközi sikerként könyvelhette el, teljes joggal. Konkrét bizonyíték nincs rá, de feltehető, hogy a most aukcióra kerülő *Táncolók* is szerepelhetett ezen az 1933-as római kiállításon.

A *Táncolók* hátoldalán egy rendkívül érdekes szöveg, a „Dr Neményi Bertalan tulajdona, nem eladó” autográf felirat olvasható. A hitelesnek tűnő írás arról tanúskodik, hogy a kép egykor Dr. Neményi Bertalan (1879-1947), az Egyesült Izzó jogtanácsosának gyűjteményében volt. Neményi a két háború közötti hazai műgyűjtés különleges alakjaként ismert, aki magyarországi viszonylatban egészen egyedülálló gyűjtemény birtokosa volt. Kollekcijában szépen megfértek egymás mellett hazai és külföldi művészek, Egon Schiele, Edvard Munch, Csontváry, Ferenczy Károly és Szinyei Merse Pál olajképei, Rippl-Rónai pasztelljei, és egy döbbenetes darabszámú és minőségű grafikai gyűjtemény, melyben Klimt, Kokoschka, Klee, Toulouse-Lautrec, Matisse, Modigliani, Kandinszkij, Dix, Grosz, Feininger művei mellett, szinte minden jelentős külföldi és hazai modern mestertől megtalálhatóak voltak remekművek. A gyűjtemény legnagyobb részét a szovjet csapatok rabolták el, akik 1945 elején nem csupán a náciaktól, de kulturális értékeinek jelentős részétől is megszabadították Magyarországot. Mravik László kutatásai szerint, a Neményi-gyűjtemény több mint kétszázhusz műtárgya került ekkor a Szovjetunióba. A gyűjtő azonban kollekcijának nem minden darabját helyezte „biztonságba” budapesti bankokban, így néhány, az egykori gyűjtemény részét képező műalkotás, azóta is fel-felbukkan a műkereskedelemben. A *Táncolók* hátoldalán szereplő felirat szerint, Scheiber műve is ezek közé a ritka darabok közé tartozik.

A *Táncolók* tagadhatatlanul Scheiber legjobban sikerült alkotásainak egyike. Az 1930-as évek budapesti báltermeinek világát megidéző kompozíció, szorosan köthető ahhoz a kultúra minden területét meghódító art deco stílushoz és életérzéshez, mely az 1920-as évek közepi felbuklásától, egészen az 1940-es évekig domináns volt Európában és a tengerentúlon egyaránt. A század első évtizedeiben feltűnt expresszionizmus, futurizmus és kubizmus sikeresen olvadt össze egy, az addigaknál sokkal gazdagabb lehetőségeket és variációkat kínáló, ízig-vérig modern összművészeti stílusba, mely art deco, vagy más néven Jazzmodern Styl néven vonult be a köztudatba. Scheiber *Táncolókja* ennek a jellegzetes dekoratív modernizmusnak a mintapéldája és kimagaslóan minőségű remeke.

RUM ATTILA